

GAST AAN HET WOORD 3 - GUUS SMITS: WEE JE GEBEENTE....! TRANSLATIO VAN DE BOTTEN VAN DE SINT VAN MYRA NAAR BARI

Guus Smits is docent klassieke talen, maar ook secretaris van het Sint Nicolaasgenootschap Nederland (SNG). In die hoedanigheid schrijft hij nevenstaand artikel. En al is het geen Sinterklaastijd in Nederland, de Sint is een gevierd persoon in vele andere landen. In Bari-Italië hebben ze onlangs de translatio van de botten van de Sint gevierd met een groots feest.

9 mei Translatio S. Nicolai

Het is 1087. Barese en Venetiaanse kooplieden ontmoeten elkaar in Antiochië. Tijdens gesprekken komen de Barezen erachter dat de Venetianen van plan zijn de stoffelijke resten van Nicolaas te redden uit de niet-Christelijke handen van Myra en mee te nemen naar hun stad. De Barezen gaan echter met dit plan én met de botten aan de haal. Hoe? Zijn de toezichhoudende monniken van de basiliek in Myra zo bereidwillig om het gebeente van hun Sint zomaar mee te geven?

Allerminst. Het excuus van de Barezen dat zij in opdracht van de Paus handelen, haalt ook niets uit. Als de toezichhouders blijven weigeren, gaan –aldus bron Orderic Vitalis- de Barezen over op gebruik van geweld. Terwijl de priesters Lupus en Grimoald litanieën aanheffen, breekt schipper Mattheus het graf van Nicolaas open. Het eerste wat hij ruikt, is een heerlijke geur, “zo zinnenstrelend dat de omstanders van een ongekend genot vervuld worden”. Deze geur wordt afgescheiden door de bekende heilzame vloeistof in het graf van Nicolaas. Zelfs nu nog is dit vocht verkrijgbaar, maar u moet er voor naar Bari!

Welnu, eerst steekt Mattheus zijn hand in het graf en daarna daalt hij er helemaal in af en brengt nagenoeg het hele lichaam boven water. Dit is op 20 april, voor degenen die deze dag willen gaan herdenken. Omdat er geen schrijn voor handen is, wordt het gebeente in het kleed van Lupus naar de schepen vervoerd. Mattheus mag als vinder de botten van Nicolaas op zijn schip vervoeren.

Als de schepen aankomen in Bari, worden ze daar door een verheugde menigte ontvangen. Het is dan 9 mei. Eerst worden de beenderen in de kerk van Sint Stefanus geplaatst, in afwachting van de voltooiing van de eigen kerk van Sint Nicolaas. Zelfs in zijn tijdelijke verblijfplaats verricht Sint Nicolaas talloze wonderen. De vraag naar relikwieën zet vele mensen met onchristelijke gedachten aan tot roof: zo gaat een zekere Stefan ervan door met een arm die fraai met zilver is bedekt en buiten de tombe wordt bewaard ter zegening van het volk. Al snel wordt de dief ontmaskerd en krijgt de arm een plaatsje in de abdij van Venosa. Andere lichaamsdelen krijgen andere kleine plaatsjes in verschillende kloosters en kerken over de hele wereld.

De beteuterde Venetianen moeten genoeg nemen met een botje dat nog in het graf van Myra achterbleef. Dit botje is nu te vinden in de Nicolaaskerk van Venetië, niet makkelijk bereikbaar, wel de moeite van het lopen door de stad op water waard.

Het boekje van Orderic sluit af met een verzoek aan de geroofde Heilige: “met vertrouwen verzoek ik Hem die maker is van zoveel wonderen, dat hij, gedachtig aan degenen die Hem gedenken, zich over ons zal erbarmen en God onophoudelijk voor ons om genade zal vragen.”

Deze Orderic Vitalis leefde van 1075 tot 1142 en werkte tussen 1123 en 1137 aan zijn grote *Historia Ecclesiastica*. Dit omvangrijke werk bevat dertien boeken en in het zevende beschrijft hij de translatio. De tekst van Orderic is zes jaar geleden in een leuke uitgave van Athenaeum-Polak beschikbaar gekomen in de vertaling van Claire Weeda en ligt de afgelopen jaren rond Sinterklaastijd in meerdere exemplaren aan de kassabalie bij De Slegte. Spoed u dan dus naar de stad en haal dit fraai werkje over de botten van de enige Sint die in Nederland alle gezindten verenigt! Want om het grootse feest te zien zoals dat in Bari elk jaar weer gehouden wordt op 9 en 10 mei in de haven en in de stad moet u nog langer wachten...